

Ansvarsfulla investeringar – Vad har hänt under andra kvartalet 2015?

Läkemedelsindustrin genomgår en period av omfattande förändringar och tillgång till läkemedel är ett fokusområde som vi anser vara viktigt för en långsiktigt hållbar utveckling av ekonomi och samhälle. Som investerare och ägare vill vi säkerställa att läkemedelsbolagen tar i beaktande risker och möjligheter vad gäller tillgången till läkemedel och har policies och ledningssystem på plats för att hantera utmaningen. Marknadstrender visar på marginalpress på grund av patent som löper ut och ekonomisk åtstramningspolitik i västvärlden börjar sätta stopp för ständigt stigande läkemedelspriser. Företagen har samtidigt ökat fokus på tillväxtmarknaderna vilket sätter ljuset på nya utmaningar. Detta under tiden som korruptionsskandaler, bristande produktsäkerhet, aggressiv marknadsföring, politisk lobbying och en allmän brist på öppenhet lett till en dramatisk urholkning av allmänhetens förtroende för branschen. Sent vaknar syndaren, om än långsamt, genom att anamma en mer kundinriktad strategi vilken ska leda till mer integrerade vårdlösningar. Denna integrerade form ska framförallt vara inriktad mot konsumenterna som återfinns i mitten och botten av inkomstpymiden med förhoppning om att bolagen ska vinna tillbaka allmänhetens förtroende.

Tillgång till läkemedel – en överlevnadsfråga

I många länder står läkemedel för mer än hälften av hälsovårdskostnaderna. Med svenska ögon kan man tycka att det i stor utsträckning är ett politiskt problem att se till att alla medborgare har tillgång till läkemedel. Men i många utvecklingsländer betalar upp till 90 procent¹ av befolkningen mediciner ur egen ficka. Därför har Världshälsoorganisationen (WHO) identifierat priset som en av fyra nyckel-frågor för att öka tillgängligheten (se bild överst i höger spalt). Och tillsammans med läkemedelsbranschen försöker man nu utveckla nya affärsstrategier.

Ett exempel är AstraZenecas program "Healthy Heart Africa". Det långsiktiga målet för AstraZeneca är att nå ut till 10 miljoner patienter i Afrika söder om Sahara med hjärt- och kärlsjukdomar. Denna satsning ska genom informationsinsatser få människor att söka vård i större utsträckning, utbilda vårdpersonalen, och inte minst – utveckla försäljningsledet så att patienterna kan erhålla mediciner till ett för dem rimligt pris. I till exempel Kenya erbjuder AstraZeneca hjälporganisationer

¹ Enligt Världshälsoorganisationen WHO.

att köpa blodtrycksmediciner till ett pris som ligger 90 procent under listpris. Ett annat exempel är Novo Nordisks initiativ "Buddy Doctor" som syftar till att höja allmänläkarnas kunskap om diabetes genom att erbjuda mentorskap på lokal nivå. Novo Nordisk räknar med att över 60 procent av de som lider av diabetes inte har fått någon diagnos. Så proaktivt arbete från företagets sida leder till att människor får vård i tid och ökad försäljning – dubbelt aktieägarvärde.

Tyvärr kan man konstatera att läkemedelsbranschen, historiskt sett, varit en av de branscher som inte förenat uthålligt aktieägarvärde med tillväxt och vinst. I en studie som Vigeo² gjort framkommer det att läkemedelssektorn är den sektor som, näst efter banksektorn, fått flest CSR-relaterade sanktioner (böter och andra ålägganden) från domstolar eller myndigheter. Under 2012-2013 – var det 22,1 procent av det totala antalet pålagor. I pengar räknat rör det sig som om totalt 95,5 miljarder euro som bolagen blivit ålagda att betala. Värst var Pfizer med totalt 18 sanktioner vilket kostade företaget sammanlagt 2,35 miljarder US-dollar under de två åren, eller motsvarande 13,3 procent av deras nettointjäning. Det som är nedslående är att många av bolagen reagerat med att försöka dölja upptäckterna i en "syns-inte-finns-inte-strategi". Det var bara 11 procent av de bötfällda bolagen som tydligt redovisade vad som hänt och hur de ska säkerställa att det inte inträffar igen. De flesta av de sanktionerna som utdelades handlade om händelser som inträffade i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. Så låt oss hoppas att detta är en uppgörelse med historien och att vi framöver kommer att få se bolagen använda aktieägarnas pengar mer produktivt.

Öhman stödjer Access to Medicine Index

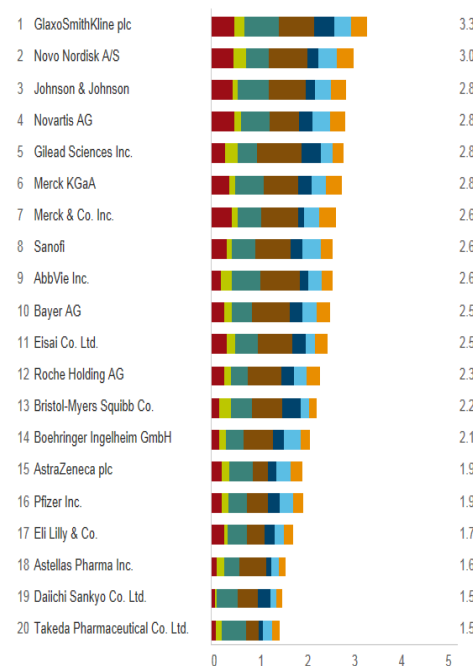
Ett initiativ som Öhman stödjer är Access to Medicine Index som sedan 2008 har rankat de stora läkemedelsbolagens arbete med att öka tillgången till läkemedel. Vid denna tidpunkt existerade knappt begreppet "access to medicine" i bolagens rapportering, men idag kan vi konstatera att samtliga 20 bolag som ingår i rankingen anammat begreppet. Det är dock fortfarande stora skillnader mellan bolagens praktiska arbete. Bolagen har långt kvar och är bara i "slutet-av-början" av sitt arbete. Vi har under våren implementerat analys från rankingen i vår förvaltning. Primärt är det aktiefonden Öhman Hjärt-Lungfond som påverkas av detta, där vi viktat upp de bolag som presterar bäst i [Access to Medicine Index](#).

Huvudpunkterna från det senaste indexet för 2014 är:

- Företagen gör mer för att öka tillgängligheten, men utvecklingen bolagen emellan skiljer sig åt;
- Fem av de 20 bolagen gör mer än hälften av de 327 relevanta produkterna och hälften av produkterna är inriktade på endast fem sjukdomar: diabetes, luftvägsinfektioner, hepatit, HIV/AIDS och malaria;
- Hälften av de 20 bolagen utvecklar läkemedel specialanpassade för barn;
- Allt fler prisstrategier tar socioekonomiska faktorer i beaktande och målgruppsanpassas.

Du kan läsa mer om vårt arbete med tillgång till läkemedel på vår [hemsida](#).

ACCESS TO MEDICINE INDEX RANKING 2014

² <http://www.vigeo.com/csr-rating-agency/en/etude-vigeo-le-cout-des-sanctions-052015>

Några höjdpunkter från vårens bolagsstämmor

Öhman Fonder ställde sig bakom ett aktieägarförslag som lades fram på Agrium och Potash Corps stämmor i Kanada i maj (båda bolagen finns med i Öhman Index Nordamerika). Bolagen är bland annat verksamma i Västsahara, ett område som FN tagit upp på listan över icke självstyrande områden som ska avkoloniseras och som ockuperats av grannlandet Marocko sedan 1975. Västsahara har en av världens största fosfatfyndigheter, rika fiskevatten, olja och naturgas vilket gjort att landet har dragit till sig många internationella företags intresse, på gott och ont. Vad gäller Agrium och Potash så har de kontrakt med det statliga Marockanska bolag som ansvarar för utvinningen av fosfat och bolagen har under ett antal år köpt fosfat som utvunnits bland annat på Västsaharas territorium utan att handeln har kommit Västsaharas befolkning till del.

Aktieägarförslaget, som var det samma på båda stämmorna, uppmanade bolagen att genomföra oberoende granskningar av verksamheterna i Marocko och Västsahara för att belysa de problem med mänskliga rättigheter som kan uppstå och som bolagen har ansvar för att hantera. Förslagen fick stöd av 6,7 procent respektive 12,0 procent av aktieägarna. Öhman, tillsammans med andra investerare, kommer att ha uppföljningsmöten med bolagen för att höra hur de tolkar resultatet och hur de tänker arbeta vidare med frågan.

Kriteriet för att vi ska rösta på bolagsstämmor är att det ska ligga ett förslag som berör något av våra fokusområden. Vilka övriga förslag Öhman röstat på ser ni i tabellen till höger.

Intressant att notera är skillnaden mellan de europeiska bolagen (Shell och Statoil) och de amerikanske bolagen (Chevron och Exxon). Den största anledningen till skillnaden i utfall är att aktieägarförslagen fick stöd av styrelserna i de båda europeiska bolagen. En annan anledning kan vara att det uppstått ett "fossil-krig" mellan kontinenterna. Flera av de europeiska bolagen har en större andel av sin verksamhet i naturgas än sina amerikanska kollegor. I det fall politikerna enas om en global prismekanism på koldioxid gynnas bolag som har en större andel naturgas, som är mindre CO₂-intensivt, kontra bolag som har en större andel i kol. Därför har de europeiska bolagen gått samman och börjat lobba politiskt för ett internationellt klimatavtal. Aktieägarna i de amerikanska bolagen kommer att fortsätta agera för bättre klimatarbete.

På en konferens i London i början av juni deltog Dominic Emery, VP för Long-term Planning and Policy på BP. Han talade om betydelsen av aktiva ägare som har fått bolaget att tänka till ytterligare en gång på klimatförändringarna. Han uttryckte också att "ett genomarbetat aktieägarförslag kan göra stor skillnad".

Du hittar en uppdaterad lista med pågående påverkansdialoger på vår [hemsida](#).

Bolag	Fokusområde	% röster för
Potash	UN Global Compact	6,7
Agrium	UN Global Compact	12,0
Shell	Klimat	98,9
Statoil	Klimat	99,9
Chevron	Klimat	9,6
Exxon	Klimat	9,0

DAGENS CITAT

"I'd put my money on solar energy...I hope we don't have to wait till oil and coal run out before we tackle that."

Thomas Edison i samtal med Henry Ford och Harvey Firestone.

Mars 1931

Dominic Emery, VP Long-term Planning and Policy på BP.

Avslutningsvis en kort kommentar från Almedalsveckan

Av totalt 3 487 evenemang under veckan innehöll 644 ordet hållbarhet i rubriken. Till det kommer de som inte använder ordet hållbarhet men som handlade om något relaterat, som till exempel förnyelsebart, cirkulärt, effektivisering, socialt ansvar mm. Så det var svårt att undgå den frågan. Slående är hur diskussioner som involverar investerarperspektivet blir fler, år från år.

I år var det lika många seminarier under en förmiddag som det var under en hel vecka för bara 3-4 år sedan. Några av de mer framträdande diskussionerna handlade om märkning och transparens, klimat, småspararnas intresse (eller brist på intresse) och, vilket är mycket intressant, kommunernas arbete med ansvarsfulla investeringar.

Om hållbarhet är lönsamt eller inte diskuterades knappt alls.

Fredric Nyström,
chef ansvarsfulla investeringar

VIKTIG INFORMATION

Denna marknadscommentar har framställts av E. Öhman J:or Wealth Management AB, ett svenskt värdepappersbolag och E. Öhman J:or Fonder AB, ett svenskt fondbolag vilka båda står under Finansinspektionens tillsyn samt av Banque Öhman S.A., en bank som står under tillsyn av Commission de Surveillance du Secteur Financier i Luxemburg (tillsammans kallade "Öhman"). Brevet har upprättats som en tjänst för Öhmans kunder och potentiella kunder och det är avsett enbart för de mottagare som erhållit det direkt från Öhman. Brevet får inte vidareändras eller kopieras, helt eller delvis, till någon mottagare utan Öhmans skriftliga godkännande. Brevet får speciellt inte skickas till eller göras tillgängligt, och det är inte avsett att vara tillgängligt, för någon person eller något företag hemmahörande i ett land där publicering eller tillgängliggörandet är förbjuden enligt lag eller föreskrift eller på något annat sätt begränsad.

Marknadscommentaren är inte en investeringsanalys eller investeringsrekommendation enligt definitionerna för detta i tillämplig lagstiftning och det har inte upprättats i enlighet med tillämpliga regler som syftar till att säkerställa investeringsanalytikens oberoende. Varken brevet eller dess innehåll ska uppfattas som ett erbjudande, uppmaning eller rekommendation att göra en investering i något finansiellt instrument. Öhman tar inte ansvar för någon användning av informationen i denna marknadscommentar som investeringsunderlag eller för andra ändamål utan. All sådan användning ansvarar mottagaren själv för. Investeringar i finansiella instrument är förenade med risker som kan vara betydande. Investeringens avkastning och utveckling kan påverkas av många olika faktorer, där vissa kan vara specifika för det eller de företag som investeringen direkt eller indirekt avser medan andra kan bero på rådande marknadsläge och politiska förhållanden. Fluktuationer i växelkurser kan få investeringar och deras avkastning att öka och minska i värde.

En investering i ett finansiellt instrument bör alltid föregås av inhämtande och noggrann utvärdering av all information som investeraren bedömer är nödvändig för att förstå både möjlig avkastning för och risker förenade med den aktuella investeringen. Historisk avkastning är inte någon garanti för framtida avkastning. Finansiella instrument kan öka och minska i värde och investerare riskerar att inte få tillbaka det investerade beloppet. Skäliga ansträngningar har gjorts för att säkerställa riktigheten av informationen i denna marknadscommentar, men det kan aldrig uteslutas att den baseras på oreviderade eller icke verifierade siffror och källor. Öhman lämnar därför inga garantier avseende innehållets riktighet eller fullständighet. Fullständig information om Öhmans tjänster och fonder kan erhållas gratis från Öhman.

Kontaktinformation till avsändaren av denna marknadscommentar

Öhman J:or Wealth Management AB
Box 7244, 103 89 Stockholm
+46 8-407 58 00
556563-7039
www.ohman.se

E. Öhman J:or Fonder AB
Box 7837, 103 98 Stockholm
+46 20-52 53 00
556050-3020
www.ohman.se

Banque Öhman S.A.
P.O. Box 583, L-2019 Luxembourg
+352 26 73 731
B112.033
www.ohman.lu